

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 640/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen matkustusrajoitusten ja -suositusten vaikutuksista yritysten toimintaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 640 vp:

Onko kesän aikana käyty vuoropuhelua Lapin matkailuyrittäjien kanssa matkailurajoitusten vaikutuksista talvisesongin matkailulle,

onko yritysten kanssa erikseen neuvoteltu työntekijäliikenteen helpottamisesta ja turvallisuuskäytännöistä ja

onko virkamiesjohtoisessa päätöksenteossa otettu huomioon, etteivät yritykset voi odottaa viikkoja tai kuukausia hallituksen linjauksia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Koronavirustilanteesta johtuvat rajaliikenteen rajoitukset ovat olleet välttämättömiä kansanterveyden suojelemiseksi. Maahantulorajoitukset ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että uusien tartuntatapausten ilmaantuvuus on pysynyt alhaisena. Rajaliikenteen rajoituksilla on kuitenkin myös muita yhteiskunnallisia vaikutuksia. Esimerkiksi ulkomaisen työvoiman maahanpääsy Suomeen on vaikeutunut oleellisesti, mikä heijastuu etenkin niillä toimialoilla, joilla ulkomaisen työpanoksen merkitys on suurin.

Hallitus on seurannut koronapandemian kehitystä tarkasti ja saanut aktiivisesti ajankohtaista tietoa pandemian vaikutuksista elinkeinoelämään sekä virkakunnan että elinkeinoedustajien toimesta. Terveysturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelua on tehty sosiaali- ja terveysministeriön vetovastuulla ministeri Kiurun johdolla. Rajat ylittävän liikenteen ja matkustamiseen liittyvää valmistelua on toteutettu sisäministeriön vetovastuulla ministeri Ohisalon johdolla. Työ- ja elinkeinoministeriö on yhdessä muiden ministeriöiden kanssa aktiivisesti osallistunut valmisteluun ja valmistelun kehittämiseen.

Hallituksen ja virkamiesjohtoisessa päätöksenteossa on tavoiteltu matkustusrajoituksille kokonaisvaltaista ja pitkäkestoista kehystä, jonka avulla pyritään kohti yhteiskunnallisesti kestävää koronapandemian torjuntaa rajoilla. Elinkeinoelämän tarpeiden huomiointi aiemmin yksinomaan terveysturvallisuutta korostaneeseen keskusteluun on vaatinut aikaa, koska keskustelua käydään

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 640/2020 vp

hallinnonrajat ylittäen ja vaikuttavuutta arvioidaan useista eri näkökulmista. Keskustelussa on myös otettu huomioon EU-tasolla käytävä keskustelu sisä- ja ulkorajavalvonnan linjausten kehittymisestä.

Huoltovarmuuden ja tiettyjen toimialojen toiminnan kannalta kriittisen ulkomaisen työvoiman maahantulo on kuitenkin pyritty varmistamaan myös poikkeusoloissa. Työhön ja toimeksiantoon liittyvää liikennettä on vaiheittain avattu koronavirustilanteen salliessa. Elokuussa käyttöön otettu erityisryhmämenettely on mahdollistanut maahan saapumisen ja karanteeniohjeistuksesta poikkeamisen erityisryhmille työtehtäviin tai toimeksiantoihin, jotka ovat elpymisen, uuden kasvun tai pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseksi välttämättömiä.

Työhön ja toimeksiantoon liittyvät omaehtoista 14 vuorokauden karanteenia koskevat suositukset muuttuivat elokuussa. Aiempi suositus salli työtehtävien suorittaminen maahan saapumisen tai paluun jälkeen. Edellytyksenä kuitenkin oli, että työtehtävien suorittaminen on mahdollista terveysturvallisuutta vaarantamatta ja muutoin omaehtoisen karanteenin suositusta noudattaen. Nykyisen suosituksen negatiiviset yritys- ja työllisyysvaikutukset ovat merkittäviä.

Elinkeinoelämä on perustellusti esittänyt huolensa rajaliikenteen rajoitusten ja karanteeni-suositusten vaikutuksista yritystoimintaan. Epidemian toisen aallon torjuminen edellyttää kuitenkin taudin leviämistä ehkäisevien toimenpiteiden jatkamista rajaliikenteessä. Myös sisäraajavalvonnan korvaaminen edellyttää muutoksia terveysturvallisuuden rajaliikenteessä turvaaviin toimiin. Saman aikaisesti on pyrittävä tukemaan talouden elpymistä ja uutta kasvua minimoimalla rajaliikenteen rajoitusten negatiiviset yritys-, työllisyys- ja taloudelliset vaikutukset.

Suomi on vahvasti vientivetoinen maa. Koska rajaliikenteen rajoitukset ja rajaliikenteeseen liittyvät karanteenit johtavat välttämättömienkin lyhytkestoisten työmatkojen perumiseen ja hankaloittavat merkittävästi pitempikestoisten työkomennusten toteutumista nykyistä systemaattisempi, kattavampi ja nopeampi koronatestausjärjestelmä tukee merkittävästi elinkeinoelämän toimintaa ja edistää talouden elpymistä. Hallituksen uusi periaatepäätös (VNK/2020/114) hybridistrategian toteuttamisesta rajat ylittävässä liikenteessä ja matkustamisessa selkeyttää ja sujuvoittaa vientiyriyten ja ulkomaisesta työvoimasta riippuvaisen yritysten toimintaa. Hybridistrategian mukaisilla toimilla pyritään estämään viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvaamaan terveydenhuollon kantokyky ja suojelemaan erityisesti riskiryhmiin kuuluvia. Hybridistrategian avulla epidemiaa hillitään tehokkaasti mahdollisimman vähän ihmisiä, yrityksiä, yhteiskuntaa ja perusoikeuksien toteutumista häihtaavalla tavalla

Pandemian pitkittyessä rajapäätösten ennakoitavuuden merkitys on korostunut. Viesti elinkeinoelämästä on ollut selkeä tämän tarpeen osalta. Vuoropuhelua matkailuyriyten kanssa on käyty koko pandemian aikana paitsi Lapin, mutta myös muiden alueiden matkailuyriyten ja alan edunvalvontaorganisaatioiden kanssa. Hallitus on tietoinen matkailualan haastavasta taloudellisesta tilanteesta ja tiedostaa, että kotimaisen kysynnän käynnistymisen rinnalla ulkomaisen matkailukysynnän käynnistyminen on ainoa tapa ylläpitää matkailuyriyten liiketoimintaa, yritysten työllisyysvaikutusta. Useilla alueilla, kuten Lapissa, matkailulla on myös merkittävä vaikutus oman alueensa aluetalouteen. Hallituksella ei ole lainsäädännöllisiä perusteita kohdentaa rajat ylittävään

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 640/2020 vp

liikenteen ja matkustamisen erityisjärjestelyitä alueellisesti vaan eri alueille kohdistuvaa rajat ylittävää matkailua on kohdeltava samoin oikeussäännöin. Tämä on myös lähtökohta hallituksen 11.9.2020 tekemässä periaatepäätöksessä (VNK/2020/114).

Helsingissä 22.9.2020

Elinkeinoministeri Mika Lintilä